

Įstatymas netenka galios 2024-09-01:

Lietuvos Respublikos Seimas, Konstitucinis įstatymas

Nr. [XIV-2829](#), 2024-06-25, paskelbta TAR 2024-07-05, i. k. 2024-12627

Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos konstitucinis įstatymas

Suvestinė redakcija nuo 2020-02-01 iki 2024-08-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1999, Nr. [1-5](#), i. k. 0981010IStAIII-1003

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ ĮSTATYMŲ LEIDYBOS INICIATYVOS ĮSTATYMAS

1998 m. gruodžio 22 d. Nr. VIII-1003

Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato, kokia tvarka įgyvendinama piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisė ir piliečių teisė teikti Seimui sumanymą keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją.

2 straipsnis. Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisė

1. 50 tūkstančių Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių rinkimų teisę, gali teikti Seimui įstatymo projektą ir jį Seimas privalo svarstyti.

2. Ne mažiau kaip 300 tūkstančių rinkėjų turi teisę teikti Seimui sumanymą keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Įstatymo iniciatoriai** – piliečiai, kurie siūlo pakeisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją ar priimti įstatymą ir šio įstatymo nustatyta tvarka pasirašo piliečių parašų rinkimo lape dėl tokio pasiūlymo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

2. **Iniciatyvos projektas** – įstatymo ar jo dalies pakeitimo ir papildymo arba Lietuvos Respublikos Konstitucijos pakeitimo ar papildymo projektas, kuris pateikiamas šio įstatymo nustatyta tvarka.

4 straipsnis. Šio įstatymo galiojimas

Šis įstatymas netaikomas įgyvendinti:

- 1) piliečių peticijos teisę;
- 2) piliečių teisę inicijuoti referendumus;
- 3) Respublikos Prezidento, Vyriausybės ir Seimo narių, įstatymų leidybos iniciatyvos teisę

Seime.

5 straipsnis. Iniciatyvinė grupė

1. Dėl parengiamųjų veiksnių, susijusių su piliečių įstatymo projekto teikimu Seimui ar sumanymu keisti Lietuvos Respublikos Konstituciją, sudaroma iniciatyvinė grupė iš ne mažiau kaip 10 rinkimų teisę turinčių asmenų.

2. Tokią iniciatyvinę grupę registruoja Vyriausioji rinkimų komisija Referendumo įstatymo nustatyta Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės registravimo tvarka.

6 straipsnis. Iniciatyvinės grupės prašymas

1. Iniciatyvinė grupė pateikia Vyriausiajai rinkimų komisijai prašymą, kuriame nurodoma, kokį įstatymą siūloma priimti, pakeisti ar papildyti arba sumanymo keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją nuostatos.

2. Šį prašymą pasirašo ne mažiau kaip 10 rinkimų teisę turinčių asmenų, prie savo parašo nurodydami vardą, pavardę, asmens kodą ir nuolatinę gyvenamąją vietą. Prašyme nurodomi iniciatyvinės grupės įgalioti atstovai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

3. Vyriausioji rinkimų komisija savo interneto svetainėje skelbia iniciatyvinių grupių narių vardus ir pavardes. Šie iniciatyvinių grupių narių duomenys skelbiami 10 metų nuo iniciatyvinės grupės įregistravimo Vyriausiojoje rinkimų komisijoje dienos.

TAR pastaba. 6 straipsnio papildymas 3 dalimi įsigalioja 2022-01-01.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2788](#), 2020-01-14, paskelbta TAR 2020-01-31, i. k. 2020-02280

7 straipsnis. Piliečių parašų rinkimo lapai

1. Piliečių parašai dėl įstatymų leidybos iniciatyvos renkami piliečių parašų rinkimo lape, kuriame yra toks tekstas:

„Aš, Lietuvos Respublikos pilietis(-ė), patvirtinu, kad siūlau priimti tokį įstatymą arba taip papildyti ar pakeisti tokį įstatymą (arba sumanymą keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją).“

2. Piliečių parašų rinkimo lape taip pat pateikiamas visas įstatymo ar jo pakeitimo, papildymo projekto arba sumanymo keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją tekstas ir piliečių parašai, prie parašo nurodoma vardas, pavardė, asmens kodas ir nuolatinė gyvenamoji vieta.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus atitinkančiame elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape per šio įstatymo 9 straipsnyje nurodytus terminus piliečiai turi teisę pasirašyti elektroninio ryšio priemonėmis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Vyriausioji rinkimų komisija turi užtikrinti piliečių, pasirašančių elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape, duomenų apsaugą. Piliečių duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir kitais teisės aktais.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2788](#), 2020-01-14, paskelbta TAR 2020-01-31, i. k. 2020-02280

8 straipsnis. Piliečių parašų rinkimo lapų išdavimo terminai

Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po iniciatyvinės grupės prašymo ir iniciatyvos projekto pateikimo privalo išduoti reikiamą piliečių parašų rinkimų lapų skaičių iniciatorių atstovams, taip pat sukurti Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje prieigą prie elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lapo ir sudaryti galimybę jame pasirašyti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

9 straipsnis. Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įgyvendinimo terminai

1. 50 tūkstančių Lietuvos Respublikos piliečių, turinčių rinkimų teisę, parašams dėl iniciatyvos projekto surinkti nustatomas dviejų mėnesių terminas nuo piliečių parašų rinkimo lapų išdavimo.

2. Ne mažiau kaip 300 tūkstančių rinkėjų parašams dėl pateikimo Seimui sumanymo keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją surinkti nustatomas keturių mėnesių terminas nuo piliečių parašų rinkimo lapų išdavimo.

3. Jeigu per šiame straipsnyje nustatytus terminus nesurenkamas reikiamas piliečių parašų skaičius, piliečių parašų rinkimas nutraukiamas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

10 straipsnis. Agitacija dėl iniciatyvos projekto

1. Lietuvos Respublikos piliečiams ir nustatyta tvarka įregistruotoms politinėms partijoms, kitoms politinėms ir visuomeninėms organizacijoms suteikiama teisė nekludomai agituoti už iniciatyvinės grupės pateiktą iniciatyvos projektą arba sumanymą keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją.

2. Piliečių parašai, užtikrinant piliečių, pasirašančių piliečių parašų rinkimo lape, duomenų apsaugą, gali būti renkami viešose vietose, piliečių sutikimu – jų gyvenamosiose patalpose. Draudžiama klastoti piliečių parašus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2788](#), 2020-01-14, paskelbta TAR 2020-01-31, i. k. 2020-02280

3. Nuo piliečių iniciatyvinės grupės prašymo pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai dienos iki tos dienos, kai iniciatyvinė grupė ar jos įgaliotas atstovas grąžina Vyriausiajai rinkimų komisijai piliečių parašų rinkimo lapus, draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai dovanomis ar kitokiu būdu atlyginti ar žadėti atlyginti piliečiams už pasirašymą piliečių parašų rinkimo lapuose. Atlyginimu nelaikomas spausdintos medžiagos (teikiamo įstatymo projekto teksto, informacijos ar nuomonių, pritariančių arba prieštaraujančių teikiamam tekstui) neatlygintinas platinimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

11 straipsnis. Piliečių parašų rinkimo lapų pateikimas

Piliečių parašų rinkimo lapus, įskaitant tuos, kuriuose nėra piliečių parašų, per nustatytą terminą iniciatyvinė grupė arba jos įgalioti atstovai privalo pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai. Jeigu per nustatytą terminą nesurenkamas reikiamas piliečių parašų skaičius, toks iniciatyvos projektas Seime nesvarstomas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

12 straipsnis. Piliečių parašų patikrinimas

Vyriausioji rinkimų komisija, gavusi piliečių parašų rinkimo lapus su piliečių parašais ir elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape įrašytus duomenis, per 15 dienų nuo jų gavimo dienos patikrina ir suskaičiuoja elektroninio ryšio priemonėmis pasirašytame piliečių parašų rinkimo lape esančius piliečių parašus. Jeigu skaičiuojant gautus piliečių parašus nustatoma, kad pilietis pasirašė du ar daugiau kartų arba pasirašė ir piliečių parašų rinkimo lape, ir elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape, jo visi parašai neįskaičiuojami. Vyriausioji rinkimų komisija, nustatiusi, kad piliečių parašai ir jų rinkimo būdas atitinka šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus, elektroninio ryšio priemonėmis pasirašiusių reikalavimą pakeisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją ar priimti įstatymą piliečių parašų skaičių prideda prie piliečių iniciatyvinės grupės piliečių parašų rinkimo lapuose surinktų piliečių parašų skaičiaus ir pateikia išvadą, ar per nustatytą terminą yra surinktas reikiamas piliečių parašų skaičius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

13 straipsnis. Iniciatyvos projekto registravimas Seime

1. Vyriausioji rinkimų komisija savo išvadą kartu su piliečių parašų rinkimo lapais, atspausdintais elektroninės formos piliečių parašų rinkimo lape įrašytais duomenimis, pateikia Seimui.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

2. Seime gavus Vyriausiosios rinkimų komisijos išvadą, kad surinkti parašai atitinka įstatymų reikalavimus, išvados gavimo dieną įregistruojamas iniciatyvos projektas ir apie tai pranešama iniciatyvinei grupei.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1977](#), 2000-10-10, *Žin.*, 2000, Nr. 90-2772 (2000-10-27), i. k. 1001010IStAIII-1977

14 straipsnis. Seimo atsisakymas svarstyti iniciatyvos projektą

Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija nustato, kad per nustatytą terminą nėra surinktas reikiamas parašų, atitinkančių šio įstatymo reikalavimus, skaičius, Seimas priima sprendimą tokio projekto nesvarstyti.

15 straipsnis. Pakartotinis parašų rinkimas tam pačiam piliečių iniciatyvos projektui

Jeigu per nustatytą terminą nėra surinktas reikiamas parašų, atitinkančių šio įstatymo reikalavimus, skaičius, pakartotinai parašai tam pačiam iniciatyvos projektui renkami iš naujo ir juos galima pradėti rinkti ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo Vyriausiosios rinkimų komisijos išvados paskelbimo.

16 straipsnis. Nerealizuotos piliečių iniciatyvos svarstymas

Jeigu iniciatoriai nerealizuoja įstatymų leidybos iniciatyvos, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė ar bet kuris Seimo narys gali pateikti tą patį projektą Seimui. Tuo atveju projektas pateikiamas Seimo posėdyje ir svarstomas Seimo statuto nustatyta bendra tvarka.

17 straipsnis. Piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos pateikimas Seime

Piliečių inicijuotą įstatymo, jo pakeitimo ar papildymo arba Lietuvos Respublikos Konstitucijos pakeitimo ar papildymo projektą artimiausiame Seimo posėdyje po jo įregistravimo Seime pateikia iniciatyvinės grupės atstovas ar kitas iniciatorių įgaliotas asmuo.

18 straipsnis. Iniciatyvos projekto gražinimas tobulinti

Jeigu svarstymo metu Seimas nusprendžia, kad toks projektas turi būti gražintas tobulinti, jis gražinamas ne iniciatoriams, o Seimo komitetui, kuris yra pagrindinis svarstant šį įstatymo projektą.

19 straipsnis. Sumanymo keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją pateikimas ir svarstymas Seime

Pateikus ir apsvarsčius Seime piliečių sumanymą keisti ar papildyti Lietuvos Respublikos Konstituciją, Seimas paprasta posėdyje dalyvaujančių Seimo narių balsų dauguma sprendžia, ar pritarti tokiam piliečių sumanymui.

20 straipsnis. Piliečių inicijuoto Lietuvos Respublikos Konstitucijos pakeitimo ar papildymo projekto svarstymas ir priėmimas

Piliečių inicijuotas Lietuvos Respublikos Konstitucijos pakeitimo ar papildymo projektas Seime svarstomas ir priimamas Seimo statuto nustatyta bendra tvarka dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos pataisų projektų.

21 straipsnis. Iniciatorių atstovų dalyvavimas iniciatyvos projekto svarstyme Seime

Iniciatorių atstovai turi teisę dalyvauti ir pasakyti savo nuomonę Seime visų iniciatyvos projekto pateikimo, svarstymo ir priėmimo stadijų metu.

22 straipsnis. Piliečių informavimas apie iniciatyvos svarstymą Seime

Apie piliečių iniciatyvos svarstymą Seime turi būti nuolat informuojama visuomenė Seimo valdybos nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

Pareigūnai ir tarnautojai, pažeidę šį įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1977](#), 2000-10-10, Žin., 2000, Nr. 90-2772 (2000-10-27), i. k. 1001010ISTAI-1977

Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2404](#), 2016-06-02, paskelbta TAR 2016-06-15, i. k. 2016-16852

Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo Nr. VIII-1003 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2788](#), 2020-01-14, paskelbta TAR 2020-01-31, i. k. 2020-02280

Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo Nr. VIII-1003 6, 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymas